

in haustu & momento uno, sibi infundi desiderantes: Cui ad preter
 crassam ignorantiam nullam causam dederis: nam noscentibus arte, hęc
 non edimuntur: Quomodo autem dices ille artem habeat, qui nondum
 didicit, aut ut adificat primū intendit in discendis artibus hercle &
 arte quodā qua ducaris est opus, quod vult in hoc libro nostro conamur
 ut ea tibi in addiscenda Poetica sit ad manū. Vtinam multis iactura
 temporis adeo cordi esset, ut id sequi mallet quod possent, quod vrgere
 & conari quod nequeat, rectius enim & ingenijs & artibus consule-
 ret. Id autem ut ante dixi fiet si Heroicopū secuti fueris, quod certe opti-
 mum factū est, si modo quis bene est natus. Nam grauius a natura
 vitari, ut Epilepsiam quinquaagenariū nemo medicus vicinior erudi-
 tus & diligens resistit. In his autem omnibus gratiam Dei nostri, opt-
 Max. tamque efficacem sapientię & doctrinę, qua prestanti insonibus
 lumen intellectus potest, eum honorifica mentione & summa venera-
 tione (ut par est) excipimus.

DE EXTEMPORALITATE QVAM PARIT
 VSVS TITVLVS. XIII.

ic, quoniam de exercitiij vtilitate facta est mentio, Extempora-
 litatis decorem subungere est opus, ne Partem suo locu
 contra pietatis officium priuare videamur: Hęc autem quę
 in Poetica nullam habet necessitatem, quę omnia summa ma-
 turitate pensanda castigandaque videntur: tamen si in quopiam impera-
 ta emicat, non tam edimendari debet quę venerari. Est enim cuiusdam lectio-
 nis, sili, & cogitationis testis, & per hęc summa diligentię & laboris
 indefecti argumenta: quod in omnium artium studijs cum primis proba-
 ri debet. Eam ob rem non incassum Quinilianus. li. 10. suę institu-
 tionū Oratorę formans, Maximū studiorū fructum & vobis amplius
 quoddam premiū dixit longi laboris, ex tempore dicendi facultatem,
 quod eo modo quo dixi ad Poetas quoque referri potest: quoque dilige-
 tia et edocuitas peruenire solet, ut quamuis non coacta, possit tam
 prestare etiā subito quod placeat. Id quod Cicerone teste Antipater
 Sicionis & Licinius Archias pregliterunt, Nec alicui id graue nimis
 exercitijs parere debet, nec ut incredibile (quod simplices solent) abse-
 cere: Nam Eobani Hęsi (ut de his loquar qui mihi sunt non) in car-
 mine extemporalitas exploratissima est: Virius Hūsenus Eques etiā
 ex diuturna sua peregrinatione, quā insinerat e Moravia Viennam
 ad me & Aperbachum meū venisset, Philippo Gundacio Boto, cum
 vniuersę discipulo, versus per quos elegantes & materię institutę aptis-
 simos obambulans sine omni difficultate pronuntiavit: nec id quod

in vno carminis genere, Elegiaco tamen celerius. Tectis mihi est Col
limitius Mathematicus & medicus, veriusq; summus amicus, cui des
deranti, jam recessurus seip succingens, carmina permulta in eam
quam peterat invenit sine mora dicta ait: Quod certe mirus mira
tus fuisset nisi me provocasset adolescentia, nam vix tū vigesimum
annū agebat. Q; si hoc in alieno linguae usu Germani possunt, quid
non queant in sua Italiae quibus latine scribere, loquiq; non tam pro
priū est q; generis. Hec vero extemporality, quibus ab omnibus ex
ercitationis partibus proficiscitur cogitationi tamen debet plurimū
q; & ipsa sine memoria perspicacia nullū est: Extemporal enim faci
litate praeditū dicitur: qui sine dissimulatione & mora, concinne & orna
te intra seipsum cogitudo, id colligit & componit quod vel loquatur
vel scribat subito, aut si hoc non fiat, integrum tantū memoria quasi
frequenti aliqua lectione adeptū retinet: Qualem Thomā nevimus
Slesii Musicum & Cantorē, in quo tanta cogitatio vis & celeritas
est, ut non solum intra se concinnatos numeros longe cantilena illico
exeribat, verū etiā ab alio cōpositos si bis iterum eam audiat, ita om
nium vocum excursus animo concepit, ut abiens digestim exeribat,
quod aliquando in integris (ut aiunt) officijs, paucis mutatis, egit, in
Caspere. Vrsino, quoq; Slesio doctissimo literarū homine, & summo
amico meo, ea est animi cogitantis diligentia, ut multa inter obambu
landū animo concepta carmina pensatis diligentissime omnibus, ū
dem domū rediens sine labore quasi ex plures quodsi exeribat: Quā
rem, & si ego quoq; praesentem non semel, & probare possem adhuc
non tamen adeo celeriter (quod ille solet) adeoq; saepe ut mihi ex ea/
laudem parare queam. Id certe dignū est notatu, non perinde ex Poe
ta, ut Oratore postulari extemporality debere: Nam huic (autore
Quintiliano) adeo est necessaria ut eam non confectus civilibus offi
cijs prudēter renūciat, seip ad scribēdi facultatē, aut alia opera potius
conuertat. Periculose enim sibi impetus rerūq; in R.P. varietas, &
euentus imperari, solum cum Oratorē admittent, qui in horas parare
possit de quavis tractatione sine difficultate disserere, ut in summa
etiam festinatione Patria salutē patri & propugnare videatur. At in
Poeta, ut laudari debet ita parcus desiderari / ne quis subito e celeri
plus q; exacto iudicio tribuere videat. Nequa q; nimis adeo est per
naturā & exercitatioē parate facilitati consideranda aut indulgen
di potius: ut nobis blanditudo id eripiat & in publicū sistat, quod in
iudicio adhibito, indubie pulcherris meliusq; dari poterit: Inuare
igitur diligentū debet extemporality non intercipere, Cumq; audi
torum aut spectatorū frequentia maxime gaudet, danda est opera ne
licentius se q; deceat ostendat, nec longius q; sit satis excurrat, semp
quod

Lans the
vni
stogy -

quod edidit iudicij censura offerat: Nisi necessitas quæpi, aliud mor-
hamur: quæ tamen Poetæ non facile stimulos inficit, Nā parui maturo
Nouem annos Horatius si aruit, propterea cõstat Maronẽ in versu scri-
bendo adeo attentũ & diligentẽ fuisse, vt multis vno die scriptis pau-
cissimos deceptos probarit, nec huic quidẽ diligentię tantũ tribuit,
vt seruandos æneidos libros testamento iusserit, cum vt imaturos ete
mari voluisset, quæ admodũ antea diximus. VITAE & longeuitatis,
capax est omne maturũ & sua natum mediocritate: Fragile vero &
caducum quicquid pycoc & festinũ exuberat: Quæ de re. Suripi-
des (sunt. Valerio) non inficit, corli quo cũ Alcestides Tragicus glo-
riamus esset, p̄ die vno versus centũ p̄ facile scribere posset, ipse vno
maximo imperio labore non ultra tres versus ducere potuisset, hec
inquit: nec est q̄ cui in tridũ tantũ modo, mei vero in omne tempus
sufficere: Alterius enim (inquit Valerius) hoc cuncti cursus scripta in
primas memorię metas conuertunt: Alterius eundẽ itilo elucubra-
tum opus per omne aut tempus plenis glorię velis feretur: OVIDIUS
suũ de se exspiratitacẽ testatus est, hoc versũ. Quicquid conabar di-
cere versus erat: Verum Quintiliano p̄r hanc ingenio nimĩ indul-
sisse videtur. li. 10. Interim tũ frater, omni conato ad hũc cõtendendũ
esse existimo: hoc enim modo, si per eũ partũ ruminãdo recoquimus,
continget, vt dupli splendoris ornamento nostra carmina, non mag-
no labore donemus.

DE FVRORE POETICO: ET QVOD PER EVM
INTELLIGENDVM. TITVLVS. XIII.

Asterum, quia hãdmo de artis/exercitiũ, & naturę postũ
tia adeo constanter asseris/ aliquis contrarietate eo ipso
posset, quod apud Platonem est in lone vbi Socrates ex-
stimat non arte aliqua / sed afflatu potius diuino poetã
emna præclara Poemata canere. Cuius nobis ad alia festinantibus
de hoc ipso afflatu/ quẽ & furorẽ nominat Plato/ aliquid edisserendũ
est, ne aut artem abicere furoris diuinitas, aut furorem elidere artis
euidentiũ vi deatur, quod quidẽ necessãrĩo contingeret si hęc parata
diuersitas boni sensus interpretationẽ non acciperet. PRIMUM aut
tibi frater Platonis sententiã exponã, deinde vero reliqua propo-
siti congruã subiungam. Plato veritatis magus inquisitor, in eo Dia-
logo qui Phædrus seu de amore inficibitur, furorem Poeticũ ait esse
nil aliud q̄ occupatiõẽ a Musis emanantẽ que tenerã & incãstam
animam suscipiens illam suscitẽr atq; afficẽr, vnde per sacras allamq;
Poemũ, infinita antiquo p̄ gesta exornãta posteros illustrat. Occupatio